

Mirákl, Josef Škvorecký

PANNA MARIA POD KOBYLÍ HLAVOU

Nadzdvihl jsem svatého Josefa za svěží hlavičku. Dole z něho trčel nahrubo opracovaný kolík a v podstavci, mnohem pozdějším a konvenčně přezdobeném, byl otvor, zúžený zašlým těsněním, aby odpovídal průměru čepu. Sošku samu poznamenal - rukou pana Řeřichy - obrodný proces, a znamení dosud odolávala času i jeho staronovým osvětlením. Svatý Josef, čtyři decimetry prastarého dřeva s dírkami po červotoči zamazanými sádrou, mi ležel v dlani, v tváři růžový, na sobě brčálovou tógu, pod šviháčkou havraní kšticí oči jako pomněnky. Hleděl jsem na něho, a nemohl jsem s: vzpomenout, jaký byl před lety, než mu Komunistická strana, propadlá střídavému pomnutí smyslů, umožnila se oháknout. Byl snad už tenkrát jako rosnička? Bůh ví. Nevěnoval jsem mu tehdy pozornost. Jak jsem mohl tušit, že právě jeho si Pán Bůh vybere, aby na něm několika kosteleckým babičkám demonstroval, jak podivné jsou Jeho cesty.

Malovaným sklem padalo na křiklavou sošku křiklavé světlo: do okna vlevo od oltáře umístil pan Řeřicha svůj záznam o zázraku. V proporcích ovlivnila jeho malbu gotika, ve stylu a koloritu nezapřel své zaměstnání v Panexu, kostelecké továrně na hračky. Ve vejcitém okně stál zářivý svatý Josef (už ovšem v brčálovém rouchu) šejdrem nad věřícími, kteří se před ním scvrkli na formát kolibříků. Jejich zkrivené tváře a ručičky vztažené k šikmému světci měly patrně naznačit extatickou zbožnost: v rámci celkové kompozice daly se však také vyložit jako přirozená reakce lidí, jimž padá na hlavu kolos rhodský.

Ale pan Řeřicha se živil malováním plaváčků, a ani jeho veliká víra z něho neudělala Rembrandta. Na druhém okně, vpravo od oltáře, svítilo jeho vyobrazení někdejšího duchovního správce. Toho jsem pamatoval dobře: jeho nedělně vyholenou tvář, tektoniku hluookých vrásek a šedivého ježka nad ní, hnědé oči, které vyšisovalo slunce. V podání zbožného panenkáře se ten velice zemitý kněz proměnil v růžový měsíc s modrými kukadly Šípkové Růženky, a přesto, že byl dosud v živé paměti, přidělal mu malíř starozákonní plnovous. Snad pocítil neadekvátnost svého umění a tradiční dekorací chtěl knězi dodat na důstojenství; docílil však jen toho, že se páter podobal dobromyslnému hippíři. Nechtěnou aktuálnost nerušila ani dosti středověká písmena, jež z pekelně černého pozadí ohnivě hlásala:

PŘESLAVNÝ MUČEDNÍKU, PROS ZA NÁS BOHA!

- I. Text zařadíte do literárního druhu a žánru, vše dokazujete na ukázkách
- II. Uvažte, o jakou literární formu a variantu jde. Opětně dokazujete na citacích částí textu
- III. Nacházejí se v ukázce tropy? Jaké? Pokuste se vysvětlit jejich funkci
- IV. Nacházejí se v ukázce figury? Jaké? Pokuste se vysvětlit jejich funkci

Použitá literatura:

ŠKVORECKÝ, Josef. *Mirákl: politická detektivka*. Brno: Atlantis, 1991, s. 7–8.